

การแข่งขันทางการเมืองและเครือข่ายทางการเมือง:
บทวิเคราะห์กรณีการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 *
Political Competition and Political Network:
The Analysis of Lamphang's Chief Executive of the
Provincial Administration Organization Election in 2020

ณัฐพงษ์ คันธรส

Nattapong Kantaros

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Faculty of Humanities and Social Sciences, Lamphang Rajabhat University

Email: Nattapong.lpru@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ในช่วงกว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยอาศัยมุมมองทางวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมือง และเครือข่ายทางการเมืองเชิงโครงสร้างของการเมืองระดับชาติที่มีอิทธิพลต่อการแข่งขันทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 ผลการศึกษาพบแง่มุมที่สำคัญประการหนึ่งว่า กลุ่มการเมืองท้องถิ่น หรือกลุ่มการเมืองที่มีพรรคการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุน มีความสามารถในการแข่งขันทางการเมือง รวมทั้งการวางเครือข่ายทางการเมืองในการช่วงชิงตำแหน่ง และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

* ได้รับบทความ: 21 มิถุนายน 2564; แก้ไขบทความ: 4 กันยายน 2564; ตอปรับตีพิมพ์: 8 กันยายน 2564

ลำปาง พ.ศ. 2563 กลุ่มการเมืองที่มีพรรคการเมืองระดับชาติและมีเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดลำปางมีบทบาทสำคัญและมีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง

คำสำคัญ: การแข่งขันทางการเมือง; เครือข่ายทางการเมือง; การเลือกตั้ง; นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด; จังหวัดลำปาง

Abstract

The purpose of this article is to review the competition of local politics in the election of the Chief Executive of Lampang Provincial Administration Organization during the past decade. The review is based on the perspectives in the political competition and the structural political network of the national politics which have influence on the political competition in the election of the chief executive of Lampang Provincial Administration Organization in 2020. The study results revealed one important aspect that the local political groups or the political groups which received support by the national political parties were capable in political competition and in arrangement of political network to run for the position. The result of the election of the Chief Executive of Lampang Provincial Administration Organization in 2020 demonstrated that the political groups with support from the national political parties and with political networks in Lampang Province played important roles and these factors had effects on the election result.

Keywords: political competition; political network; election; chief executive of provincial administration organization; Lampang province

1. บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการแข่งขันการเลือกตั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความท้าทายที่สำคัญของการเลือกตั้งนั้นคือผลคะแนนที่ประชาชนได้เลือกตั้ง การแข่งขันทางการเมืองจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นแม้ในสนามการเลือกตั้งท้องถิ่นนั้นสิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ การระดมทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคะแนนเสียง เครือข่ายทางการเมือง กลุ่มบุคคลเพื่อต้องการเสียงสนับสนุนจากประชาชนเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งอาจสามารถกำหนดผลของชัยชนะในการเลือกตั้งในแต่ละครั้งได้

บริบทของการแข่งขันทางการเมืองในการเลือกตั้งท้องถิ่นภายหลังจากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 นั้น ทำให้การเลือกตั้งระดับชาติและการเลือกตั้งท้องถิ่นได้ถูกเลื่อนออกไป นับเป็นปรากฏการณ์ของกระแสการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นที่เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อมีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในวันที่ 20 ธันวาคม 2563 รวมระยะเวลาเกือบ 8 ปี และเกิดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ และบริบท ที่ผู้สมัคร (Candidate) หลายคนได้เปิดตัวพร้อมกับเครือข่ายทางการเมืองที่ถูกถ่ายทอดจากสนามการเลือกตั้งระดับชาติลงสู่สนามการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น (หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ, 2563)

ความตื่นตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เริ่มมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้ทางการเมืองที่คนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น ผ่านการตระหนักรู้และมองว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการสร้างองค์การทางการเมืองขึ้นมาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการระดมสรรพกำลังของมวลชนผู้สนับสนุนเพื่อสนับสนุนบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น (อโณทัย วัฒนาพร และ พินสุตา วงศ์อนันต์, 2561)

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางครั้งนี้จึงอยู่ที่การมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนหลายราย และผู้สมัครแต่ละรายล้วนมีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางการเมือง รวมทั้งการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ถูกเว้นว่างจากการเลือกตั้งมาหลายปี และบริบททางการเมืองระดับชาติที่เปลี่ยนแปลงไปมีพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นในการประกาศลงสนามเลือกตั้งทางการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งผลให้บริบททางการเมืองการแข่งขันทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของจังหวัดลำปางมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ภูมิทัศน์ทางการเมืองท้องถิ่นหรือแม้กระทั่งการรณรงค์ทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งจึงมีความสนใจ

รวมทั้งสนามทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดลำปางที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนมากหลายราย มีเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดลำปางที่ซับซ้อน กอปรกับกระแสทางการเมืองภาคประชาชนที่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งมากขึ้น ฉะนั้นการแข่งขันทางการเมืองและเครือข่ายทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง จึงมีผลต่อคะแนนเสียงและผลการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม บทความวิชาการเรื่องนี้จึงมุ่งวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ในช่วงกว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยอาศัยมุมมองทางการเมืองวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมือง และเครือข่ายทางการเมืองเชิงโครงสร้างของการเมืองระดับชาติที่มีอิทธิพลต่อการแข่งขันทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 ภายใต้บริบททางการเมืองท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยแนวคิดระบบอุปถัมภ์และโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อเข้าใจถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางการเมืองและระบบอุปถัมภ์ที่เป็นเครือข่ายทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีอยู่ รวมทั้งแนวคิดเครือข่ายทางการเมือง และแนวคิดกลุ่มการเมือง และการแข่งขันทางการเมืองเป็นกรอบในการวิเคราะห์ในงานเขียนชิ้นนี้

2. แนวคิดทฤษฎีและพื้นฐานการวิเคราะห์

การแข่งขันทางการเมืองและเครือข่ายทางการเมืองนั้น บนพื้นฐานการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่มีความหลากหลายเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบโครงสร้างทางการเมืองในท้องถิ่น รวมทั้งการแข่งขันในการเลือกตั้งท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวผู้สมัคร (Candidate) หรือแม้กระทั่งการแสวงหาความร่วมมือทางการเมือง การประสานความร่วมมือในท้องถิ่น ซึ่งต้องอาศัยทั้งความสัมพันธ์ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ทางอำนาจซึ่งเชื่อมโยงกับระบบอุปถัมภ์ การวางเครือข่ายทางการเมืองของพรรคการเมืองระดับชาติหรือกลุ่มการเมืองที่มีพลังในท้องถิ่น กลุ่มย่อยทางการเมือง โดยนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 แนวคิดระบบอุปถัมภ์ และโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) เป็นแนวคิดที่อธิบายเชิงโครงสร้างสังคมการเมือง วัฒนธรรมของไทยในการเมืองระดับชาติและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อันเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมไทยที่ผูกติดอยู่กับการอุปถัมภ์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของวัตถุ หรือความคิด ความเชื่อของบุคคลสองฝ่าย นั่นคือผู้อุปถัมภ์อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าทำหน้าที่เป็นที่พึ่งให้กับอีกบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้ถูกอุปถัมภ์ โดยทั้งสองฝ่ายยินยอมพร้อมใจมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะที่เท่าเทียมหรือไม่เท่าเทียมกันก็ได้ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และมักกำหนดสถานะของบุคคลลดหลั่นกันลงไปจากบนลงมาสู่ล่าง (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552; อคิน รพีพัฒน์, 2546 อ้างใน ฉัตรชัย เล็กบุญแถม และ อติพร เกิดเรือง, 2562) รวมทั้งระบบอุปถัมภ์ว่าเป็นความพยายามในการจัดระเบียบทางสังคมของไทยโดยอาศัย เส้นสายเพื่อกำหนดตำแหน่งหน้าที่ (Hank, 1962) นอกจากนี้ ในสังคมที่อยู่ห่างไกลไม่ว่าจะในชนบท ท้องถิ่น ยังมีระบบที่เรียกว่าพ่อเลี้ยงที่คอยช่วยเหลือให้ความดูแล (ปริชา คุวินทร์พันธ์, 2555) ซึ่งแนวคิดนี้เป็นรากฐานหนึ่งที่เกิดขึ้นของ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่นในระบบอุปถัมภ์ที่มีแบบแผนความสัมพันธ์ที่มีระหว่างผู้ที่มีอำนาจมากกว่า กับผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า และปฏิสัมพันธ์ของบุคคลทั้งสองคนนั้นอยู่บนเครือข่ายทางการเมืองที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าย่อมแสดงบทบาทสำคัญในการให้ความอุปถัมภ์หรือคุ้มครองผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า และผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าย่อมตอบแทนผู้ที่มีอำนาจมากกว่าไม่ว่าในทางวัตถุหรือรูปแบบอื่นใดที่ผู้อุปถัมภ์ต้องการ ในรูปแบบของความจงรักภักดี ความรู้สึกรักในบุญคุณ เป็นต้น (ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์, 2559)

2.2 แนวคิดเครือข่ายทางการเมือง

เครือข่ายทางการเมือง (Political Network) เป็นการรวมตัวกันทางการเมืองของกลุ่มที่มีอิทธิพลทางการเมือง ประชาชน นักการเมืองเพื่อเชื่อมโยง แบ่งปันและเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีความสลับซับซ้อนมากในสังคมไทย ซึ่งจำต้องอาศัยแนวทางการศึกษาของการวิเคราะห์เครือข่ายสังคม (Social Network Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการในการวิเคราะห์รูปแบบของความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่เชื่อมโยงระหว่างตัวบุคคล กับตัวแสดงอื่น ๆ และแสดงถึงโครงสร้างทางพฤติกรรมของคนในสังคมที่แสดงออกมาด้วย (Scott & Carrington, 2011)

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองย่อมต้องวางเครือข่ายทางการเมืองกับคนในชุมชน สังคม หรือแม้แต่คนที่มีความรู้หรืออิทธิพลทางการเมือง อาจจะในรูปแบบการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการเมืองในเชิงความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ หรือความสัมพันธ์ในระนาบเดียวกัน

2.3 แนวคิดกลุ่มทางการเมือง และการแข่งขันทางการเมือง

กลุ่มทางการเมือง เป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งในแง่ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือเป็นลักษณะที่มีกลุ่มที่มีความขัดแย้งทางการเมือง แต่เป็นความขัดแย้งในลักษณะที่ชั่วคราว ไม่ถาวร กลุ่มเหล่านี้มักจะมีคามเข้มแข็งเมื่อได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดข้อพิพาทในการควบคุมทรัพยากรทางการเมือง คน หรือสมาชิกของกลุ่มที่มีหลักการต่างกันไปหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะเป็นผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือ หรือแม้กระทั่งหลากหลายรูปแบบปะปนกันไป (ณัชชานุช พิชิตนารัตน์, 2559) ซึ่งในบางคราวการที่กลุ่มทางการเมืองมีลักษณะที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือเป็นกลุ่มที่มีความขัดแย้งทางการเมือง อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในอนาคตได้ เช่น การขอการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์รายใหม่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มักเกิดขึ้นในท้องถิ่นซึ่งมีการแย่งชิงทรัพยากรทางการเมือง หรือการแข่งขันทางการเมืองเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ซึ่งคงจะไม่พ้นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่มีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ครอบคลุมการดำเนินการทั้งจังหวัดอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งคงจะหนีไม่พ้นกรณีพรรคการเมืองในระดับชาติที่ให้การสนับสนุน หรือสนับสนุนทรัพยากรทางการเมืองเพื่อช่วยเหลือให้บุคคลที่อยู่ในเครือข่ายพรรคการเมืองของตนได้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตาม การแข่งขันทางการเมือง (Political Competition) นั้นก็เป็นเกมการเมืองระหว่างกลุ่มทางการเมือง หรือพรรคการเมืองระดับชาติที่ส่งผู้สมัครของตนลงแข่งในสนามการเมืองใด ๆ โดยพรรคการเมืองทุกพรรคก็จะมีลักษณะการแข่งขันทางการเมืองเพื่อฉวยโอกาสในทางการเมืองเพื่อเพิ่มสัดส่วนคะแนนเสียงพรรคตนเอง หรือบุคคลที่ตนเองสนับสนุนในการเลือกตั้ง (Roemer, 2006)

3. การวางเครือข่ายทางการเมือง และโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เป็นข้อสังเกตว่านักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) จะมีการวางเครือข่ายทางการเมือง (Political Network) ที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาติ หรือแม้กระทั่งพรรคการเมืองระดับชาติที่มีอำนาจทางการเมือง อย่างไรก็ตามในสนามการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ระดับจังหวัดย่อมเป็นที่ต้องการของพรรคการเมืองระดับชาติที่ต้องการ

วางแผนเครือข่ายทางการเมืองในการเลือกตั้งเสมอ ยังรวมไปถึงเครือข่ายทางการเมืองระดับย่อยลงไป เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด(ส.อบจ.) ที่สามารถข้องเกี่ยวในความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นฐานเสียงที่สำคัญในการเลือกตั้งเพื่อวางกลไกและกระบวนการทางการเมืองในการแข่งขันทางการเมืองระดับชาติในอนาคต

การแข่งขันทางการเมืองกรณีเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางในปี พ.ศ. 2563 จึงน่ามีความน่าสนใจอย่างยิ่งเพราะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 6 รายซึ่งมากกว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางใน พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2555 ที่ผ่าน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้สมัครทุกรายล้วนมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองระดับชาติ หรืออย่างน้อยก็มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นกลุ่มย่อย (Factions) ซึ่งความสัมพันธ์จะเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่ว่าจะเป็นลักษณะเครือญาติ ความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ (อโณทัย วัฒนาพร, 2553) ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือการช่วยเหลือเกื้อกูลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบอุปถัมภ์ในการวางแผนเครือข่ายทางการเมืองในสังคมของไทย ซึ่งรูปแบบโดยทั่วไปของความสัมพันธ์เชิงอำนาจลักษณะนี้ จะมีทั้งแบบที่ชัดเจนและไม่ชัดเจน (Nicholas, 1965; Firth, 1957 อ้างใน ณัชชา นุช พิชิตนารัตน์, 2559)

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะพบว่า โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่นมีความแนบแน่นในการวางแผนเครือข่ายทางการเมือง และโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่นหรือกระทำการเมืองในระดับชาติมักจะผูกพันและเชื่อมโยงกับระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2563) ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะขัดแย้งหรือไม่ย่อมมีผลต่อการกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจทั้งสิ้น นอกจากนี้ในงานเขียนของ ณัฐกร วิทิตานนท์ (2564) ยังได้นำเสนอประเด็นความสัมพันธ์ทางการเมืองระดับชาติ และท้องถิ่นอย่างน่าสนใจว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่กลุ่มภาคเหนือ นั้น ปัจจัยที่สำคัญในการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งอยู่ที่พรรคการเมืองที่สังกัดซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดใน ปี พ.ศ. 2563 และพบว่าพรรคการเมืองระดับชาติที่สัมพันธ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้แก่ กลุ่มการเมืองของพรรคเพื่อไทย รวมทั้งบทความของ Ockey (2017, อ้างใน ศุทธิกานต์ มีจั่น, 2561) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองในฐานะการเมืองระดับชาติกับนักการเมืองท้องถิ่นภายใต้บริบทการเมืองไทยที่เปลี่ยนแปลงไป หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 พบว่า พรรคการเมืองไม่ได้เข้าไป

มีบทบาทโดยตรงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นหรือเข้าแทรกแซงการจัดการงบประมาณมากนัก หากแต่ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการกลับเติบโตขึ้น ซึ่งเป็นความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ของพรรคการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น และงานเขียนของ พินสุตา วงศ์อนันต์ (2563) ได้ศึกษาพรรคการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น: ข้อค้นพบเบื้องต้นเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงบทบาทของพรรคการเมืองในการคัดสรรและการส่งผู้สมัครของพรรคเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พบประการหนึ่งว่า ภายหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้พรรคการเมืองคัดสรรและเสนอตัวแทนของพรรคในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้น

ทั้งนี้ การคัดสรรผู้สมัคร (Candidate) เพื่อสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในลักษณะของบุคคลหรือแรงสนับสนุนของบุคคลย่อมมีความสำคัญยิ่งต่อคะแนนเสียงและผลการเลือกตั้ง และสามารถกุ่มชัยชนะของการเลือกตั้งเอาไว้ได้ การแข่งขันทางการเมืองกรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางนั้นมีความแตกต่างจากการแข่งขันทางการเมืองที่ผ่านมาที่มีการแข่งขันทางการเมืองระหว่าง 2 กลุ่มการเมืองที่มีอิทธิพลในจังหวัดลำปาง นั่นคือ กลุ่มบ้านสวนของนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร และกลุ่มดอยเงินของนายพินิจ จันทรสุรินทร์ (อโณทัย วัฒนาพร และ พินสุตา วงศ์อนันต์, 2561) แต่การเลือกตั้งในครั้งนี้กลับมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาจากหลายกลุ่มการเมืองและผู้สมัครทุกคนในการเลือกตั้งครั้งนี้มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองระดับชาติ หรืออดีตพรรคการเมืองระดับชาติ

ผลจากการการวางเครือข่ายทางการเมือง และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 ถือได้ว่ามีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองระดับชาติอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ หรือพรรคอนาคตใหม่ (พรรคก้าวไกล) ที่ได้รับคะแนนอยู่ในสามอันดับแรกของการเลือกตั้ง โดยในปี พ.ศ. 2563

การวางเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจโดยการนำเสนอรูปแบบการวางเครือข่ายทางการเมือง (Political Network) การวางเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ในระดับชุมชนท้องถิ่น และยังรวมถึงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทั้งจากพรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาททางการเมืองในลักษณะความสัมพันธ์ที่ต่างฝ่ายต่างมีให้กันเป็นการกำหนดลักษณะการแสดงออกทางการเมือง

ของแต่ละคนด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี เครือข่ายทางการเมืองในระหว่างมีการเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นมักจะเกิดขึ้นจากเครือข่ายอุปถัมภ์ทางการเมือง การวางเครือข่ายทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับชาติก่อนหน้านี้ รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์ล้วนแต่มีความสำคัญในการกำหนดตัวบุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง การระดมคะแนนเสียง และผลการเลือกตั้งในท้ายที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เครือข่ายหรือความสัมพันธ์ทางการเมืองระดับชาติ/ระดับท้องถิ่น ของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	เครือข่ายทางการเมืองหรือโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางการเมืองระดับชาติ/ระดับท้องถิ่น
นางดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร	กลุ่มเครือข่ายพรรคการเมืองเพื่อไทย (บ้านหลังสวน) อดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย และความสัมพันธ์ทางการเมืองตระกูลโล่ห์สุนทร
นายดาชัย เอกปฐพี	กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จากกลุ่มพลังลำปาง และเครือข่ายทางการเมืองพรรคพลังประชารัฐ (อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดลำปาง พรรคพลังประชารัฐ เขต 2 พ.ศ. 2562)
นายประยูร แก้วเดียว	กลุ่มอนาคตลำปาง เครือข่ายทางการเมืองพรรคอนาคตใหม่/พรรคก้าวไกล
นายจิณณ์ ถาคำฟู	กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น อดีต ส.อบจ. (อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดลำปาง พรรคพลังประชารัฐ เขต 1 พ.ศ. 2562)
นายบุญประสงค์ มิ่งเชื้อ	นักการเมืองท้องถิ่น (อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดลำปาง พรรค มัชฌิมาธิปไตย)
นายศุภภัทร มานะทัศน์	กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น (อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดลำปาง เขต 3 พรรคไทยรักษาชาติ)

ที่มา: ดัดแปลงจาก อโณทัย วัฒนาพร (2558); สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง (2562); คมชัดลึก (2562); เชียงใหม่นิวส์ (2563)

จากตารางที่ 1 จะพบว่าการวางเครือข่ายทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นล้วนมาจากการสร้างเครือข่ายทางการเมืองของพรรคการเมืองระดับชาติ และพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ในระดับชาติในการเลือกตั้งระดับชาติหลังยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งแนวโน้มดังกล่าว ส่งผลต่อการแข่งขันทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากเดิม หรืออาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองท้องถิ่นที่มีการแข่งขันทางการเมืองในรูปแบบนิยมตัวบุคคล และการเชื่อมโยงกับนักการเมืองระดับชาติ พรรคการเมืองระดับชาติ ถือเป็นฐานอำนาจที่สำคัญในการแข่งขันทางการเมืองระดับท้องถิ่นไปแล้ว ทั้งนี้พบประการหนึ่งว่าพรรคการเมือง และกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่เป็นฐานเสียงที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดลำปาง ส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกเหนือจากการเป็นสนามแข่งขันทางการเมืองในระดับย่อมของจังหวัดลำปางแล้วยังอาจส่งผลไปถึงการวางกลไกและเครือข่ายทางการเมือง และการทดสอบฐานเสียงของพรรคการเมืองในอนาคตต่อไปซึ่งแสดงออกมาในแง่ของคะแนนเสียงที่ประชาชนสนับสนุนและมอบคะแนนให้ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใน พ.ศ. 2563 นี้

ทั้งนี้ จากแนวคิดกลุ่มทางการเมือง ถ้าหากจะวิเคราะห์ในแง่ของการวางโครงสร้างอำนาจและเครือข่ายทางการเมืองในกรณีการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางอาจต้องพิจารณาถึงบทบาทของตระกูลทางการเมืองที่มีการวางเครือข่ายทางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ในช่วงปี 2551 – 2555 ก็ยังมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์ในทางเครือข่ายทางการเมืองของกลุ่มบ้านหลังสวน และพรรคการเมืองในระดับชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2551 และ 2555 ในขณะนั้นพบว่า นางสาว สุนี สมมี ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั้ง 2 สมัย ซึ่งเครือข่ายทางการเมืองของนางสาว สุนี สมมี ได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มบ้านสวนของนายไพโรจน์ โล่สุนทร และความสัมพันธ์ทางการเมืองกับพรรคการเมืองระดับชาติ (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2564) ทั้งนี้ นางสาว สุนี สมมี ได้รับคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2558 เรื่องแต่งตั้งและให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่อื่น โดยให้นางสาว สุนี สมมี หยุดปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ตั้งแต่ 25 มิ.ย. 2558 (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2558) และต่อมา

ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง ข้อเสนอแนะประการหนึ่งในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 นางสาว สุนี สมมีไม่ได้ลงแข่งในสนามนี้ด้วย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

การเลือกตั้งนายก อบจ. ลำปาง พ.ศ. 2551		การเลือกตั้งนายก อบจ. ลำปาง พ.ศ. 2555		การเลือกตั้งนายก อบจ. ลำปาง พ.ศ. 2563	
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	คะแนน	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	คะแนน	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	คะแนน
นางสุนี สมมี	226,812	นางสุนี สมมี	135,157	นางดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร	220,284
นายนคร โยธาวงศ์	57,435	นายดาชัย อุซุโกศล การ (นายดาชัย เอกปฐพี)	111,448	นายดาชัย เอกปฐพี	43,874
		นายชุนกิจ จันทร์สุรินทร์	97,634	นายประยูร แก้วเดียว	36,618
				นายจินต์ ฤคำฟู	33,060
				นายบุญประสงค์ มิ่งเชื้อ	16,104
				นายศุภภัทร มานะทัศน์	7,822

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก โอโณทัย วัฒนาพร และ พินสุตา วงศ์อนันต์ (2561); เชียงใหม่นิวส์ (2563)

จากบริบทการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางใน พ.ศ. 2551 และ 2555 ปรากฏผู้สมัครจำนวนน้อยราย นั่นคือ ในปี พ.ศ. 2551 มีผู้สมัครจำนวน 2 ราย และในปี พ.ศ. 2555 มีผู้สมัครจำนวน 3 ราย ฉะนั้นการแข่งขันทางการเมืองจึงยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม และมีพรรคการเมืองระดับชาติเป็นฐานเสียงให้การสนับสนุนในการเลือกตั้ง แต่เมื่อบริบททางการเมืองระดับชาติเปลี่ยนแปลงไปจากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่

22 พฤษภาคม 2557 ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนบริบททางการเมืองระดับชาติใหม่ และเมื่อมีการเลือกตั้งระดับชาติที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ส่งผลให้มีพรรคการเมืองเกิดขึ้นใหม่จำนวนมากที่ร่วมแข่งขันทางการเมืองในระดับชาติขึ้นจำนวนมากและลงสู่สนามการเลือกตั้ง รวมทั้งพรรคการเมืองระดับชาติเหล่านั้นได้ส่งผู้สมัครหรือสนับสนุนผู้สมัครเพื่อลงสู่สนามการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย และในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2563 นี้มีผู้สมัครลงแข่งขันในสนามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางจำนวนมากถึง 6 คน

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 นั้น มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 613,096 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 411,874 คน คิดเป็นร้อยละ 67.17 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง, 2563) สำหรับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งนี้ผู้ได้รับเลือกตั้ง คือ นางดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากพรรคเพื่อไทย เครือข่ายทางการเมืองสำคัญในจังหวัดลำปาง ในขณะที่ผู้สมัครรายอื่น เช่น นายดาชัย เอกปฐพี เครือข่ายทางการเมืองจากพรรคพลังประชารัฐ ได้คะแนนมาเป็นลำดับที่ 2 นายประยูร แก้วเดียว ได้รับแรงสนับสนุนและเครือข่ายทางการเมืองจากพรรคอนาคตใหม่ (พรรคก้าวไกล) ได้คะแนนมาเป็นลำดับที่ 3 นอกจากนี้ยังมีนายจินต์ กาคำฟู, นายบุญประสงค์ มิ่งเชื้อ, นายศุภภัทร มานะทัศน์ ได้คะแนนมาเป็นลำดับที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 2) ซึ่งผลคะแนนจากการเลือกตั้งครั้งนี้อาจจะสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อนำไปวางเครือข่ายทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับชาติในอนาคตได้

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง 3 ครั้งที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551, 2555 และ 2563) พบว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2563 มีผู้สมัครจำนวนมากรายขึ้น แต่คะแนนเสียงที่ได้รับการเลือกตั้งจำนวน 220,284 คะแนน ของนางดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร (บุตรสาวของนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง เขต 2 พรรคเพื่อไทย) ผู้ชนะการเลือกตั้ง มีคะแนนห่างจากลำดับที่ 2 อยู่มาก ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการวางเครือข่ายทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในจังหวัดลำปางมีความแข็งแกร่ง

จากตารางที่ 1 และ 2 พบข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ผู้ที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองระดับชาติ และมีการวางเครือข่ายทางการเมืองของพรรคการเมืองหนึ่งอย่างยาวนาน เป็นที่รู้จักของประชาชนในระดับชุมชน ท้องถิ่น และมีฐานเสียงใน

การเลือกตั้งในอดีตได้รับการสนับสนุนจากฐานเสียงของนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร ซึ่งเป็นบิดาของนางสาวดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร ผู้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 นอกจากนี้สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือเงินทุนในการเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง ซึ่งพระราชบัญญัติเลือกตั้งท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดขอบเขตการใช้เงินทุนสำหรับการเลือกตั้งเอาไว้ด้วย และท้ายที่สุดผลจากการวางเครือข่ายทางการเมือง โครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจ หรือเงินทุน แม้กระทั่งระบบอุปถัมภ์นั้น เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้งอย่างมาก ดังนั้นจึงทำให้สะท้อนเห็นว่าการเลือกตั้งที่มีพรรคการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุน มีความสามารถในการแข่งขันทางการเมือง รวมทั้งการวางเครือข่ายทางการเมืองในการช่วงชิงตำแหน่ง และผลของการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 กลุ่มการเมืองที่มีพรรคการเมืองระดับชาติและมีเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดลำปางมีบทบาทสำคัญและมีผลต่อผลการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างมาก

4. สรุป

การแข่งขันทางการเมืองและเครือข่ายทางการเมือง เป็นกลไกกระบวนการในการเลือกตั้งที่เป็นการนำเสนอตัวแทนจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidate) ของตนเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ใช้อำนาจในการตัดสินใจเลือกตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าจะในระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่นก็ตาม แต่อย่างไรก็ดีการแข่งขันทางการเมืองย่อมมีหลายปัจจัยที่ส่งผลชัยชนะทางการเมืองในการเลือกตั้งของท้องถิ่น และในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 เป็นการเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งแรกหลังจากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมระยะเวลาเกือบ 8 ปี ซึ่งประชาชนได้มีการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก ฉะนั้นการเลือกตั้งครั้งนี้จึงมีนัยสำคัญทางการเมืองเป็นการวางเครือข่ายทางการเมืองของพรรคการเมืองระดับชาติในระดับท้องถิ่นที่มีการประกาศแข่งขันเพื่อยึดฐานที่มั่นทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางที่มีจำนวนผู้สมัครหลากหลาย และได้มีเครือข่ายทางการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุนทรัพยากร และการแข่งขันทางการเมือง รวมทั้งโครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจในจังหวัดลำปาง ที่เป็นฐานที่สำคัญของพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งระดับชาติด้วย

5. องค์ความรู้ใหม่

การวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองและการวางเครือข่ายทางการเมืองโดยใช้ข้อมูลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2563 ทำให้บริบทในการศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดลำปางในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองท้องถิ่นปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และแสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ว่าด้วยเครือข่ายทางการเมือง กลุ่มทางการเมือง โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ล้วนยังมีอิทธิพลต่อการผลการเลือกตั้ง พรรคการเมืองระดับชาติ กลุ่มผลประโยชน์ ล้วนแต่มีส่วนเป็นปัจจัยทำให้ผู้สมัครได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง รวมทั้งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อยอดในการศึกษาการเมืองและการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งอภิปรายในการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- คมชัดลึก. (2562). ลำปางหนาวเยือก! "ดาชัย ศ.ธรรมนัส" VS "ปาโรจน์". *คมชัดลึก* สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/scoop/361490>.
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2558 เรื่อง แต่งตั้งและให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่อื่น. (2558, 25 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 112 ตอนพิเศษ 145 ง, หน้า 8-9.
- ฉัตรชัย เล็กบุญแกม, และ อติพร เกิดเรือง. (2562). วิธีการแข่งขันของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในระดับเทศบาลตำบล อำเภอ นิคมพัฒนา จังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(3), 167-180.
- เชียงใหม่นิวส์. (2563, 21 ธันวาคม). ตวงรัตน์ มาตามคาค คะแนน นายก อบจ. ลำปาง ครบ 100% อย่างไม่เป็นทางการ ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย คะแนนมาเป็นอันดับ 1. สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/532755/>

ณัชชาณูช พิชิตธนารัตน์. (2559). แนวคิดวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในประเทศไทย.

วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 3(2), 1-28.

ณัฐกร วิทิตานนท์. (2564). การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2554-2563). วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 12(2), 75-116.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2563). *When We Vote: พลวัตการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในอาเซียน*. กรุงเทพฯ: มติชน.

ปรีชา คุณินทร์พันธ์. (2555). แนวคิดทางมานุษยวิทยาเกี่ยวกับลักษณะบางประการของสังคมวัฒนธรรมไทย: มุมมองจากนักมานุษยวิทยาคนหนึ่ง. วารสารสังคมศาสตร์, 42(2), 34-46.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.

พินสุดา วงศ์อนันต์. (2563). พรรคการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น: ข้อค้นพบเบื้องต้นเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 11(2), 121-158.

ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2561). ปฏิทัศน์: Team Work: Shifting Patterns and Relationships in Local and National Politics in Thailand. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 16(2), 125-135.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง. (2562). ผลการเลือกตั้ง ส.ส. 24 มี.ค. 2562. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/lampang/ewt_dl_link.php?nid=476
 หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ (2563, 6 ธันวาคม). เลือกตั้งท้องถิ่น: ปราบปรามการฉ้อโกง-ข้อมูลสถิติ น่าสนใจในศึกเลือกตั้ง อบจ.63. บีบีซีไทย. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-55186329>

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. (2563). สรุปสถิติการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. สืบค้นจาก <http://www.lp-pao.go.th/Main60/index.php/> 2016-11-09-03-56-07/2122-231225631253.html

อโณทัย วัฒนาพร. (2553). การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 8(3), 17-40.

_____. (2558). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชัน แพคเกจจิ้ง จำกัด.

อโณทัย วัฒนาพร, และ พินสุดา วงศ์อนันต์. (2561). การวางแผนเครือข่ายทางการเมืององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง: การสำรวจเบื้องต้น. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 16(1), 73-95.

Hank, L. M. (1962). Merit and Power in the Thai Social Order. *American Anthropologist*, 64(6), 1247–1261.

Roemer, J. E. (2006) *Political Competition: Theory and Application*. United State of America: Harvard University Press.

Scott, J. & Carrington, P. J. (2011). *Political Dimensions of Corporate Connections*. London: SAGE Publications Ltd.